HELSINGIN KÄRÄJÄOIKEUS **LAUSUNTO**
LAAMANNI **5.9.2016**

Viite: Oikeusministeriön lausuntopyyntö 28.6.2016 OM 25/41/2015
Työryhmämietintö: Uudelleenlaaditun maksukyvyttömyysasetuksen edellyttämät lainsäädäntömuutokset
Oikeusministeriö, mietintöjä ja lausuntoja 31/2016

Yleistä

Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleenlaadittu asetus (EU) 2015/848 maksukyvyttömyysmenettelyistä on annettu 20.5.2015. Sitä sovelletaan 26.6.2017 alkaen. Jäsenvaltioille on asetettu velvoite perustaa maksukyvyttömyysrekisteri. Velvoite on voimassa 26.6.2018 alkaen.
Asetuksella kumotaan aikaisempi maksukyvyttömyysasetus (EY) N:o 1346/2000.

Uutuutena on, että asetusta sovelletaan jatkossa myös luonnollisen henkilön maksukyvyttömyysmenettelyihin kuten yksityishenkilön velkajärjestelyyn.

Työryhmän tehtävänä on ollut valmistella edellä kerrotun asetuksen edellyttämät muutokset lainsäädäntöön.

Keskeisistä muutoksista

Uuden asetuksen soveltamisalaa on laajennettu koskemaan erilaisia yrityksen tervehdyttämiseen tähtääviä menettelyjä sekä lisäksi yksityishenkilöiden taloudellisen tilanteen korjaamiseen liittyviä menettelyjä. Siten asetusta sovelletaan Suomen osalta konkurssiin, yrityssaneeraukseen ja yksityishenkilön velkajärjestelyyn.

Asetuksessa velvoitetaan jäsenvaltiot perustamaan alueelleen yksi tai useampi rekisteri, jossa julkaistaan tietoja maksukyvyttömyysmenettelyistä, ja pitämään rekistereitä yllä. Tiedot on julkaistava maksukyvyttömyysrekisterissä mahdollisimman pian menettelyn alkamisen jälkeen. Asetus edellyttää, että pakolliset tiedot (24 artiklan 2 momentti) on oltava maksutta saatavilla tietoverkon kautta. Verkossa olisivat näkyvissä siten menettelyn aloittamispäivä, asiaa käsittelevä tuomioistuin sekä velallisen nimi ja osoite. Velallisen henkilötunnusta ei kuitenkaan julkaistaisi. Konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteri siirrettäisiin siten saataville internetissä maksutta. Kansalliset rekisterit on tarkoitus liittää yhteen Euroopan oikeusportaalin avulla vuonna 2019, jolloin olisi mahdollista saada helposti tietoja muista jäsenvaltioista.
Yksityishenkilön velkajärjestelyä koskevat tiedot olisivat työryhmän ehdotuksen mukaan saatavissa internetistä vain silloin, kun järjestellään elinkeinon- tai ammatinharjoittajana toimivan velallisen elinkeinotoiminnassa syntynyttä velkaa. Muilta osin tietoja olisi nykyiseen tapaan pyydettävä Oikeusrekisterikeskukselta.
Molemmista rekistereistä voidaan luovuttaa tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä tai muuna massaluovutuksena hyväksyttävää tarkoitusta varten. Tällöin tietojen luovuttamisesta peritään maksu.

Työryhmä ehdottaa, että kuuluttamisesta virallisessa lehdessä maksukyvyttömyysmenettelyissä pääsääntöisesti luovuttaisiin, koska rekisterien tiedot olisivat saatavilla verkossa. Kuuluttaminen olisi edelleen mahdollista poikkeustilanteissa, esimerkkinä jos pesänhoitaja arvioi tuntemattomia velkojia olevan

paljon. Konkurssin alkamisen oikeusvaikutukset ehdotetaan liitettäväksi kuuluttamisen sijaan siihen hetkeen, jolloin konkurssin alkamisesta on tehty merkintä rekisteriin.

Käräjäoikeudella ei ole ehdotuksesta huomautettavaa tältä osin. On oletettavaa, että tuleva rekisteri tarjoaa tiedot niitä tarvitseville paremmin ja helpommin kuin virallinen lehti. Järjestelmä edistää myös laajemminkin tavoiteltua digitalisaatiota. Siirtymävaiheessa tiedottamiseen ja ohjeistamiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota esimerkiksi konkurssiasiain neuvottelukunnan suositusten ja ohjeiden muodossa, koska kuulutuksiin on aikaisemmin sisältynyt tulevaa rekisteriä kattavampi ohjeistus.

Työryhmä ehdottaa, että saatavien ilmoittamista rajat ylittävissä tilanteissa helpotettaisiin. Keinona tähän esitetään, että velkojat voisivat ilmoittaa saatavansa konkurssissa, yrityssaneerauksessa ja yksityishenkilön velkajärjestelyssä suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin kielellä. Ehdotus perustuu asetuksen 55 artiklan 5 kohtaan. Työryhmä on perustellut tätä sillä, että Suomi on jo aikaisemmin useiden siviili- ja kauppaoikeuden alalla annettujen asetusten osalta hyväksynyt asiakirjojen käännöksissä käytettäväksi englannin kielen. Käytännössä englannin kieli on hyväksytty jo nykyisenkin maksukyvyttömyysasetuksen nojalla.

Käräjäoikeudella ei ole ehdotuksesta huomautettavaa tältä osin. Olisi ehkä syytä laajemminkin pohtia tuomioistuimessa hyväksyttyä kieltä koskevia kysymyksiä asioissa, joilla on rajat ylittävä luonne. Esimerkkinä asetuksen 6 artiklassa mainitut maksukyvyttömyysmenettelystä välittömästi johtuvat tai siihen läheisesti liittyvät kanteet, kuten takaisinsaantikanteet.

Ns sekundäärimenettelyn - jolla tarkoitetaan päämenettelyn eli velallisen pääintressien keskuksessa aloitetun maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisen jälkeen aloitettua paikallista maksukyvyttömyysmenettelyä - osalta asetukseen sisältyy lukuisia yksityiskohtaisia säännöksiä. Säännökset mahdollistavat mm päämenettelyn selvittäjälle toimivallan hakea sekundäärimenettelynä muun tyyppistä maksukyvyttömyysmenettelyä kuin esimerkiksi paikallinen velkoja on hakenut. Tällöin noudatettaisiin hakemusvaltion lainsäädäntöä ja lisäksi edellytetään tuomioistuimen harkitsevan asiaa paikallisten velkojien intressien ja menettelyjen välisen johdonmukaisuuden kannalta. Työryhmä on tulkinnut tällä tarkoitettavan sitä, että molemmat menettelyt olisivat joko likvidaatiomenettelyjä tai tervehdyttämismenettelyjä. Työryhmä on tulkinnut asetuksen artiklaa 51 siten, että se sisältää vain menettelyn aineelliset edellytykset ja on sen vuoksi ristiriidassa yrityssaneerauslain 24 §:n 3 momentin kanssa. Tämän vuoksi sanottua lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, yrityssaneerushakemus voitaisiin asetuksen 51 artiklan mukaisesti tutkia silloinkin kun velallinen on konkurssissa ja päämenettelyn selvittäjä hakee menettelyn muuntamista yrityssaneeraukseksi.

Käräjäoikeudella ei ole ehdotuksesta huomautettavaa tältä osin. Tilanteet lienevät käytännössä hyvin harvinaisia.

Ehdotettuihin säädösteksteihin käräjäoikeudella ei ole huomautettavaa.

Lausunnon on valmistellut käräjätuomari Matti Palojärvi. Yksityishenkilön velkajärjestelyasioiden vastuutuomaria, käräjätuomari Lauri Länsmania on lausunnosta kuultu.

Se on käsitelty käräjäoikeuden johtoryhmässä.

Laamanni Tuomas Nurmi